

DE TAVASCAN A RIBERA DE CARDÓS

Pallars Sobirà

Per camins tradicionals

Distància	19,4 km
Desnivell acumulat	+660 -866 m
Nivell de dificultat	Fàcil
Data	14 de juliol de 2020
Cartografia	Editorial Alpina: Pica d'Estats/Mont-roig (1:25000)
Punts per a GPS	https://ca.wikiloc.com/rutes-senderisme/de-tavascan-a-ribera-de-cardos-53356670

Itinerari en travessa per visitar una colla de pobles de la vall de la Noguera de Cardós amb interessants elements patrimonials com esglésies romàniques i barroques, ponts, un poblat medieval, etc. per camins tradicionals, defugint tant com sigui possible l'asfalt.

Combina diversos senders i itineraris (GR 11, ruta dels ponts medievals, de les ermites romàniques) senyalitzats. Però l'enllaç entre uns i altres i alguns trams sense senyalització, a banda la concurrència de nombrosos camins i el trànsit pels nuclis urbans, fa que ressenyar acuradament l'itinerari resultés tediós i balder. Per això donem unes pautes generals i hem deixat el detall per al track. Tot i que la major part de camins estan ben representats al mapa i hi ha nombrosa senyalització vertical, els GPS ens resultarà molt útil per no fer marrades innecessàries.

Tavascan (1110m)

El lloc és documentat d'ençà les primeries del s. XII. Sobre del poble, en un petit puig a la Solana de Gueron al que hi podem accedir per la carretera de Graus, hi ha les restes d'un castell roquer del s. XIII quines primeres notícies apareixen el 1373 en un procés legal entre dos senyors feudals per la possessió dels castells de Boldís i *Tavasquan*.

El 1314 l'església parroquial estava dedicada a Sant Simeó, però més endavant va canviar d'advocació per la de Sant Bartomeu. L'edifici actual és de la segona meitat del s. XVIII.

La ubicació del poble no sempre ha estat la mateixa: l'antic estava situat en un indret anomenat Pla de Plau, on hi ha les instal·lacions de la central hidroelèctrica. Però el sis de març de 1604 un *bufit* (gran allau) va sepultar-lo deixant solament tres cases dempeus.

Durant la dècada dels 50 i fins finals dels 70 del segle passat va construir-se la central hidroelèctrica de Tavascan. Una obra colossal dins d'una caverna de cinc-cents metres a l'interior de la muntanya de Gueron.

Partim del poble en direcció a Aineto i Lleret pel GR 11 creuant el riu de Tavascan pel pont medieval que, fins el 1960, era l'únic que unia els barris del Raval i la Vila.

El d'Aineto és un bonic camí de ferradura amb bons contraforts i marges de pedra seca que flaqueja tot pujant esbiaixadament. Poc abans del poble trobem una font.

Aineto (1214m)

Petit i bell nucli de poc més d'una desena de cases a l'entorn de l'església de Sant Romà, del segle XI, romànica d'una sola nau ampliada amb una capella lateral. Té dos campanars d'espadanya. A l'entrada del poble (sortida per a nosaltres) hi ha un safareig i una font amb bona déu d'aigua.

Emprenem un costerut camí pel costat del barranc de Fontsanrós, que poc té a veure amb el ben apariat que trobem més amunt quan flaquegem per sota el Serrat de Gallaube. Per aquest camí, protegit per contraforts i grans lloses, anem guanyant alçària i la vista s'eixampla per tota la vall de nord a sud.

Un cop hem creuat la canal de Roies i el rec de Lleret, ens plantem en aquest darrer poble. Abans d'entrar-hi deixem el GR que s'adreça a Nibrós i Estaon per la collada del Jou.

Lleret (1393m)

El poble de Lleret apareix citat a primeries del s. XI amb els noms de *Laseret* i *Laserati*, en una permuta i donació dels comtes de Pallars. Cap el 1975 va quedar quasi abandonat, però es va repoblar a partir de la dècada dels 80. Per la seva situació és un excel·lent mirador de la vall. L'església del s. XVIII està sota l'advocació de Sant Corneli i Sant Cebrià.

Sortim del poble seguint bona estona la carretera que hi mena des de Lladorre. La deixem pel camí vell en un revolt a mà esquerra. Passem pel costat d'un forn de calç i, prou més avall, atenyem la L-504 que seguim fins a Lladorre.

Lladorre (1024m)

El poble està situat al marge esquerre de la Noguera de Cardós i, a partir d'aquí, l'itinerari seguirà en bona part per aquesta riba. La referència més antiga correspon a un pergami de l'any 1121 en un jurament que els homes de la vall de Cardós van fer al bisbe d'Urgell de no tornar a aixecar el castell de Tírvia. És el mateix document en el que es fa referència per primer cop a Tavascan.

Pel costat de la parada d'autobús prenem el camí vell pel que reculem riu amunt per visitar el pont romànic de Borito, del s. XII.

L'església parroquial, encimbellada, està dedicada a Sant Martí i data dels segles XVII-XVIII. És de planta rectangular amb campanar octogonal.

Continuem ben propers al riu pel marge esquerre. Ens en separem per visitar la bonica esglésiola romànica de Santa Eulàlia de casa Serra. És datada el segle XII i propietat privada de la pairalia de can Serra.

Mare de Déu del Pont (1002m)

Quan tornem a atansar-nos al riu és per visitar aquesta ermita situada al costat del pont medieval de Lladrós, població que ens queda a l'altre marge.

Després ens cal separar-nos-en de nou per salvar els Gorgs tram on, com el seu nom indica, el riu s'encaixonava. Comencem a remuntar pel camí d'Arrós un contrafort que baixa del Roc Bataller. Deixem un altre camí que, a més alta cota, ens menaria a Esterri, i atenyem el mirador de les Gorges d'on comencem a davallar a Arrós.

Arrós (1028m)

Situat a la vall del torrent d'Esterri, al peu de la Serra de Tudela. El formen una trentena de cases i té església parroquial dedicada a Sant Julià que, tot i que és esmentada diverses vegades durant l'edat mitjana, l'actual data del s. XVIII.

Pascual Madoz ressenya que hi passa el camí de França pel port de Tavascan i que és justament el que acabem de fer.

Ens cal davallar de nou a la riba i ho fem des del costat de la Mola d'Arrós, un giny que, aprofitant el torrent d'Esterri, generava corrent elèctric. El podem mig veure a través d'un enreixat, sota un cobert.

Atenyem el riu a l'alçada del pont, però continuem pel marge esquerre fins a Ainet, on creuem de nou al dret. Guiats pels indicadors de senderisme seguim l'accés al Pui de Sant Martí.

Pui de Sant Martí (1032m)

Sant Martí del Pui o de Cardós. Diverses campanyes de prospeccions arqueològiques han posat de manifest l'existència en aquest lloc d'un poblat medieval fortificat.

Hi ha les ruïnes d'una església romànica. Tot i que alguns documents del segle X i XI relacionats amb el monestir de Gerri de la Sal semblen fer referència al mateix lloc, el primer que l'identifica clarament és l'acta de consagració de l'església

datada el 1146. Aquest document té importància perquè s'hi ressenyen per primer cop diverses poblacions de la vall.

Baixem del pui i continuem pel camí de Bonestarre, però l'abandonem per creuar de nou el riu a l'alçada de l'àrea d'esbarjo de Cassibrós.

Pugem a visitar l'església de Sant Andreu i retornem al costat de l'aigua fins al pont de Cassibrós.

Pont de Cassibrós (910m)

Un dels quatre romànics que es conserven a la vall. A partir d'aquí podríem continuar pel marge dret, pel costat de la carretera. Per evitar-ho ho fem per l'esquerre fins a l'àrea recreativa dels Minairons. Tornem a creuar el riu i entrem a Ribera de Cardós pel camí de la Reguera.

Santa Maria de Ribera (900m)

Tot i ser d'origen romànic, cal destacar dues èpoques constructives: el s. XII en el que cal situar la façana, l'absidiola i el campanar i el s. XVIII que passa a ser de factura barroca, seguint el model d'esglésies pallareses d'aquesta època. Del conjunt en destaca la torre-campanar, quadrada i robusta, amb merlets espitllers, que denoten una funció defensiva.